

Veenweiden Nieuwsbrief

13

MEI 2023

Natuur, koeien én beleving

De Krimpenerwaard is een uniek en oer-Hollands veenweidelandschap dat we graag behouden en versterken. Daarom leggen we 2.250 hectare nieuwe natuur aan. Natuur waarin planten en dieren zich thuis voelen. Met vitale en toekomstgerichte landbouw, een prima waterkwaliteit en recreatiemogelijkheden. Gemeente, hoogheemraadschap en provincie werken hieraan, samen met (particuliere) grondeigenaren, agrariërs en natuur- en recreatieve organisaties.

750 jaar waterwerk

Toon van der Klugt
Dijkgraaf

In mei bestaat ons hoogheemraadschap 750 jaar. Een absolute mijlpaal. Als oudste democratisch bestuursorgaan zorgen de waterschappen al jaren voor veiligheid, droge voeten en schoon en voldoende water. En dat blijven we ook in de toekomst gedreven en met veel innovatie en samenwerking doen. Al is dit geen eenvoudige opgave door de klimaatverandering die zorgt voor extremer wisselend weer, zeespiegelstijging en bodemdaling. We maken voor inwoners en bedrijven het rioolwater schoon, versterken de dijken, beheren wegen en fietspaden, zorgen voor de juiste waterpeilen, beschermen en verbeteren de waterkwaliteit en

leggen zelfs nieuwe natuur aan in de Krimpenerwaard. Toch weten veel mensen niet wat een waterschap precies is en doet, of waarom wij voor die natuuraanleg samen met de gemeente optrekken. Dit jubileumjaar gebruiken we daarom om aandacht te vestigen op ons werk.

Kijk naar wat we allemaal doen op www.schielandendekrimpenerwaard.nl/actueel/750-jaar-schieland-en-de-krimpenerwaard

 Hoogheemraadschap
van Schieland en de
750 Krimpenerwaard

Hoogheemraad Agnes van Zoelen stopt met stuurgroep

'De afgelopen vier jaar was ik met plezier lid van de stuurgroep Veenweiden Krimpenerwaard. Ik ben trots op wat is bereikt, zoals de aanleg van 500 hectare natuur in Ouderkerk ald IJssel en Berkenwoude, het vaststellen van de benodigde peilbesluiten en de voorbereiding van uitvoering van de overige 1.750ha. De plannen zijn klaar om te worden uitgevoerd. Mijn opvolger kan samen met de andere leden van de stuurgroep door met de uitvoering tot de 2.250ha nieuwe natuur is gerealiseerd.'

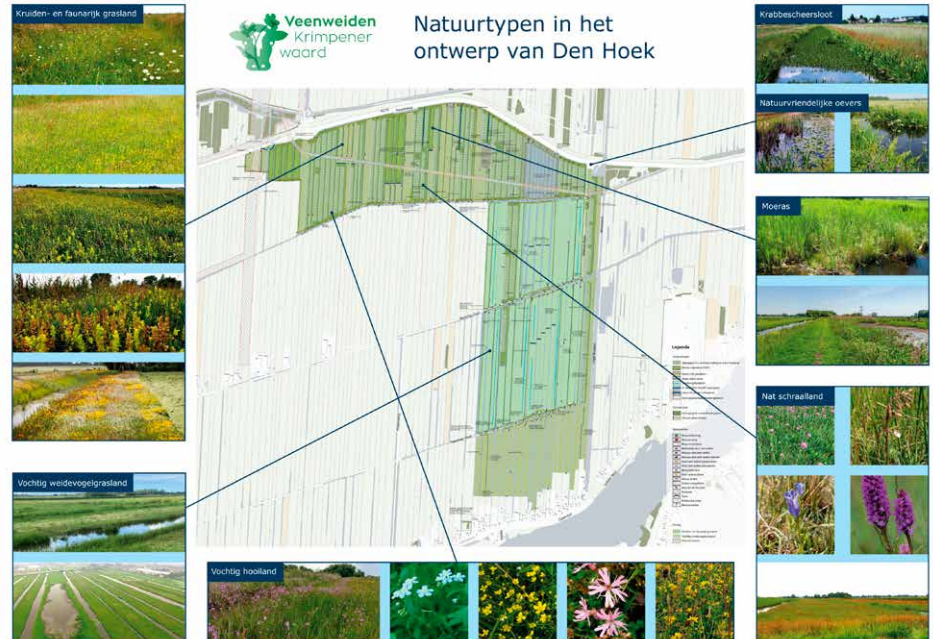
Agnes van Zoelen, hoogheemraad van het hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard

Stuurgroep lid Erik Wassink stopt als wethouder van Krimpenerwaard. Zijn rol in de stuurgroep wordt binnenkort overgenomen door een ander collegelid.

Vanaf juni starten de werkzaamheden in Den Hoek

Polder Den Hoek ligt tussen Bergambacht en Lekkerkerk. Wandelend over de Tiendweg Oost kijk je uit over het riet- en grasland. Alleen koeien houden je gezelschap. En vogels, want het is nu al één van de mooiere weidevogelgebieden waar je in het voorjaar nog de leeuwerik hoort zingen. De lange kavels met slootjes bieden vogels rust en ruimte. Vanaf mei tot begin juni maaien de pachters het gras en na 1 juni maken we dit gebied nog aantrekkelijker met de aanleg van verschillende soorten grasland. Familiebedrijf GKB realisatie start met de inrichtingswerkzaamheden ter hoogte van de rotonde (N210 – Zuidbroekse Opweg), al hangt de start wel af van de aanwezigheid van broedende vogels. GKB richtte eerder al de polders De Nesse en Berkenwoudse Driehoek in. Tijdens de werkzaamheden proberen ze de omgeving zo weinig mogelijk te verstoren. Bijvoorbeeld door de Okkersekade en de Wetering Oost, smal en populair onder fietsers, zoveel mogelijk te ontzien. GKB legt een bouwweg aan, gebruikt de parallelweg van de N210 en

het grondtransport blijft voornamelijk binnen het gebied. De omgeving wordt uiteraard tijdig geïnformeerd, via bijvoorbeeld borden. Voor meer informatie

over de nieuwe natuur in Den Hoek kunt u online terecht op www.veenweidenkrimpenerwaard.nl en straks wekelijks bij de bouwkeet die we er plaatsen.

Planning werkzaamheden aanleg nieuwe natuur

Voorjaar 2023: start aanleg nieuwe natuur in polder Den Hoek

Aanleg van 240 hectare nieuw natuurgebied met verschillende soorten grasland. We passen onder andere het waterpeil aan, plaggen, zaaien kruidensoorten en leggen greppels en natuurvriendelijke oevers aan.

Najaar 2023: start aanbesteding Middelblok, Kattendijk en Oudeland

In een Europese aanbesteding selecteerden we vijf regionale aannemers. Zij doen per deelgebied mee aan een mini-competitie. In september dingen zij samen mee naar de inrichtingsopdracht voor deze drie deelgebieden.

2024: start aanleg nieuwe natuur in Middelblok, Kattendijk en Oudeland

De polders Middelblok, Kattendijk en Oudeland zijn volgend jaar aan de beurt. We zijn nu bezig met het ontwerpen van de inrichting. Dat doen we samen met onze partners: de betrokken zelfrealisatoren, agrariërs en particuliere grondeigenaren, Zuid-Hollands Landschap, Natuurbeheercollectief (NBC) Krimpenerwaard, gemeente, provincie en hoogheemraadschap. Het vergt ook nauwe afstemming met zelfrealisatoren in dit gebied.

Graag vertellen we u meer over de nieuwe natuur in Middelblok, Kattendijk en Oudeland.

Op www.veenweidenkrimpenerwaard.nl staan informatievideo's over het ontwerp, de nieuwe natuur, over de planning en uitvoering en het beheer van de natuur door het NBC Krimpenerwaard. Heeft u na het zien van de video's vragen of wilt u persoonlijk verder praten? Mail dan naar info@veenweidenkrimpenerwaard.nl en we nemen contact met u op.

2025: start aanleg nieuwe natuur in Veerstalblok, Beijersche, Bilwijk en Graafkade

Het Zuid-Hollands Landschap vertelt: De Nesse, gedekte tafel voor weidevogels

In 2022 nam het Zuid-Hollands Landschap (ZHL) in De Nesse een aantal maatregelen om het plasdrasgebied in het zuid-oosten van de polder te versterken. Dit natte gebied van 8 hectare is een essentieel onderdeel van het totale weidevogelgebied van 260ha. Met een bijdrage vanuit het provinciale Actieplan Boerenlandvogels maakten we het plasdrasgebied beter beheerbaar en is het gebied nu goed te maaien wanneer het in de loop van de zomer droog komt te staan.

Om het waterpeil optimaal te kunnen sturen, plaatsten we ook een zogenaamde Bosman-molen. Dat had direct resultaat; het waterpeil steeg met 10 tot 15 centimeter, waardoor een gedekte tafel ontstaat voor de weidevogels. De molen is een echte aanwinst waarmee we de optimale omstandigheden kunnen creëren voor weidevogels tijdens hun doortrek (vanaf maart) en het broedseizoen en wanneer trekvogels zich weer verzamelen om richting Afrika te reizen. Inmiddels hebben de eerste grutto's zich in het plasdrasgebied gemeld en kijken we uit naar een succesvol weidevogelseizoen. Het gebiedje is goed te zien vanachter het kijkscherm aan het einde van de landscheiding en vanaf de Zwarte Sternroute op de grens van de Berkenwoudse Driehoek en De Nesse (zie: www.zuidhollandslandschap.nl/routes/wandelroute/zwarte-sternroute).

POP3 regeling Fysieke Investeringen Subsidie voor agrariërs die investeren in natuurbeheer via Natuurbeheercollectief (NBC) Krimpenerwaard

De provincie stelt Europese subsidie (POP3) beschikbaar voor agrariërs die aan zelfrealisatie van het Natuurnetwerk Nederland doen in de Krimpenerwaard. Het programmabureau Veenweiden Krimpenerwaard zorgt voor provinciale cofinanciering. Zelfrealisatoren zijn particuliere grondeigenaren die op hun eigen grond aan natuurbeheer doen, en boeren die hun bedrijfsvoering met natuurbeheer combineren. De boeren die aanspraak hebben gemaakt op deze subsidie, verenigden zich in mei 2021 als deelnemersgroep voor de subsidieaanvraag in het Natuurbeheercollectief (NBC) Krimpenerwaard. Het NBC is 'penvoerder' in het project. De aangevraagde subsidie moet worden ingezet voor fysieke investeringen die de boeren in 2023 en 2024 doen. Onder andere om minder mestgebruik mogelijk te maken en gedeeltelijk over te schakelen op vaste

stalmest in plaats van drijfmest. Met dit geld investeren zes melkveebedrijven in de Krimpenerwaard in:

- Zes potstallen gebaseerd op strooisel-systemen.
- Aanleg/uitbreiding van vier opslagplaatsen voor vaste stalmest.
- Eén hooiwagen voor het transport van hooibalen.

Alle stallen moeten eind 2024 gebruiksklaar worden opgeleverd.

Van drijfmest naar vaste mest

Hoofddoel van de investeringen is het gedeeltelijk omschakelen van drijfmest naar vaste stalmest omdat alleen deze mestsoort is toegestaan in het beheer van graslanden in de nieuwe natuurgebieden. In de toekomst komt door versraling van de bodem maaisel vrij met een lagere voedingswaarde voor rundvee. Dit maaisel kan ook als strooisel worden gebruikt in de potstallen.

In 2020 is het Natuurbeheercollectief (NBC) Krimpenerwaard opgericht door de agrarische natuurcoöperatie Krimpenerwaard, agrarisch natuur- en landschapsbeheer Weidehof, het Zuid-Hollands Landschap (ZHL) en de natuur- en vogelwerkgroep Krimpenerwaard. Een unieke organisatie waarin landbouw en natuur zijn verenigd. In de Krimpenerwaard is 2.250 hectare aangewezen als Natuurnetwerk Nederland. Een deel wordt beheerd door het ZHL, de overige hectaren zijn eigendom van de provincie, particuliere grondeigenaren of agrariërs. Het NBC wordt verantwoordelijk voor het beheer van de provinciegrond en gaat met zelfrealisatoren en het ZHL een samenhangend beheer coördineren. Meer weten? Kijk op www.nbckrimpenerwaard.nl

Over weidevogels: opvetgebieden en de 'circle of life'

Het weidevogelseizoen is weer aan-gebroken. Eind februari kwamen de eerste grutto's naar Nederland uit hun Afrikaanse overwinteringsgebieden. Sommigen hebben er dan duizenden kilometers opzitten, soms in slechts drie dagen! Ook Kieviten, tureluurs en scholeksters -met iets minder kilometers op de teller- maken zich klaar voor het broedseizoen. Na aankomst zijn de grutto's moe en hongerig. De meesten verzamelen zich in grote groepen in

zogenaamde 'opvetgebieden'. Daar eten ze zich vol voor het aankomende broedseizoen. Recent onderzoek in de Krimpenerwaard wees uit dat sommige grutto's direct neerstrijken in hun broedgebied. Een gebied met een plas-dras waar ze makkelijk in de grond naar wormen kunnen zoeken is ideaal. Ook de andere weidevogels maken daar dankbaar gebruik van. Eenmaal aange-sterkt, zoeken de mannetjes en vrouwtjes elkaar op. Grutto's blijven elkaar

trouw en ook de scholekster is erg trouw en honkvast. De tureluur is iets oppor-tunistischer; partnerruil of sjans met een andere tureluur komt ook voor. Na indrukwekkende baltsrituelen en het leggen van de eieren, komen de kuikens na zo'n 24 tot 26 dagen uit het ei. Luiers is er niet bij. De meeste kui-kens zijn direct op zichzelf aangewezen voor het vinden van genoeg insecten. Moeder en vader houden de wacht en alarmeren de kuikens bij naderend on-heil. Als alles goed gaat, zijn de kuikens na zo'n 4 weken al vliegvlug (dat bete- kent dat de jongen kunnen vliegen) en begint de cyclus weer opnieuw.

Hoogheemraadschap: water in de natuur

Als waterschap zijn we binnen de Gebiedsovereenkomst Veenweiden Krimpenerwaard actief om te helpen met de uitvoering en om onze expertise in te brengen op het gebied van waterbeheer. Natuur vraagt andere waterpeilen dan bijvoorbeeld bebouwd en agrarisch gebied. Daar adviseren we over en nemen we besluiten over. Zo heeft ons bestuur de afgelopen jaren meer dan 7 peilbesluiten vastgesteld om ervoor te zorgen dat op de gekozen plekken het waterpeil zo wordt aangepast dat de nieuwe natuur zich kan ontwik- kelen. In onder andere De Nesse zijn de resultaten hiervan al zichtbaar. Naast waterpeilen is natuurlijk ook waterkwaliteit een belangrijk punt. We advise- ren onder andere over de aanleg van natuurvrien- delijke oevers om de waterkwaliteit te verbeteren.

Wie zijn betrokken?

Programma Veenweiden Krimpenerwaard is een samen- werking tussen:

- Gemeente Krimpenerwaard
- Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard
- Provincie Zuid-Holland
- 24 zelfrealisatoren (boeren die hun agrarisch bedrijf met natuurbeheer combineren en particuliere grondeigenaren die op hun grond aan natuurbeheer gaan doen)
- Zuid-Hollands Landschap
- Natuurbeheercollectief (NBC) Krimpenerwaard
- Aannemers GKB Realisatie BV, De Heer Land & Water BV, De Kuiper Civielen Waterbouw BV, Aannemingsbedrijf Verboon Maasland, De Vries Stolwijk BV
- Natuur- en recreatieve organisaties

Colofon

Deze Nieuwsbrief is een uitgave van de Stuurgroep Veenweiden Krimpenerwaard

Meld u aan voor de nieuwsbrief, stel uw vraag of maak een afspraak voor een gesprek via: info@veenweidenkrimpenerwaard.nl

Meer informatie:
www.veenweidenkrimpenerwaard.nl

Samenstelling en redactie:
Programmabureau Veenweiden Krimpenerwaard

Vormgeving:
Vakteam Grafimedia, provincie Zuid-Holland

Beeldmateriaal:
Zuid-Hollands Landschap, Provincie Zuid-Holland, Stephan Tellier, NBC Krimpenerwaard, Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard